

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 5ης Μαΐου 2022 *

«Προδικαστική παραπομπή – Οδηγία 2014/59/ΕΕ – Εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων – Γενικές αρχές – Άρθρο 34, παράγραφος 1 – Διάσωση με ίδια μέσα – Αποτελέσματα – Άρθρο 53, παράγραφοι 1 και 3 – Απομείωση των κεφαλαιακών μέσων – Άρθρο 60, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ' – Άρθρα 73 έως 75 – Προστασία των δικαιωμάτων των μετόχων και των πιστωτών – Οδηγία 2003/71/ΕΚ – Ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή την εισαγωγή τους προς διαπραγμάτευση – Άρθρο 6 – Εσφαλμένη πληροφόρηση στο ενημερωτικό δελτίο – Αγωγή αποζημιώσεως ασκηθείσα κατόπιν της εκδόσεως αποφάσεως περί εξυγιάσεως – Αγωγή με αίτημα την ακύρωση της συμβάσεως αποκτήσεως μετοχών ασκηθείσα κατά του καθολικού διαδόχου πιστωτικού ιδρύματος το οποίο υπόκειται σε απόφαση περί εξυγιάσεως»

Στην υπόθεση C-410/20,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Audiencia Provincial de A Coruña (εφετείο περιφέρειας A Coruña, Ισπανία) με απόφαση της 28ης Ιουλίου 2020, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 2 Σεπτεμβρίου 2020, στο πλαίσιο της δίκης

Banco Santander SA

κατά

J.A.C.,

M.C.P.R.,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Κ. Jürimäe, πρόεδρο τμήματος, N. Jääskinen, M. Safjan, N. Piçarra (εισηγητή) και M. Gavalec, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Richard de la Tour

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Banco Santander SA, εκπροσωπούμενη από τον J. M. Rodríguez Cárcamo και την A. M. Rodríguez Conde, abogados,
- οι J.A.C. και M.C.P.R., εκπροσωπούμενοι από την C. Camba Méndez, procuradora, και τον X. A. Pérez-Lema López, abogado,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη, αρχικώς μεν, από τον J. Rodríguez de la Rúa Puig, καθώς και από τις A. Gavela Llopis και S. Centeno Huerta, εν συνεχεία δε από τον J. Rodríguez de la Rúa Puig και την A. Gavela Llopis,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον P. Gentili, avvocato dello Stato,
- η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους L. Inez Fernandes και J. Cunha Marques, καθώς και από τις P. Barros da Costa και S. Jaulino,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη, αρχικώς μεν, από τους Δ. Τριανταφύλλου, A. Nijenhuis και J. Rius Riu, καθώς και από την A. Steiblytė, εν συνεχεία δε από τους Δ. Τριανταφύλλου και A. Nijenhuis, καθώς και από την A. Steiblytė,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 2ας Δεκεμβρίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 34, παράγραφος 1, στοιχείο α', του άρθρου 53, παράγραφοι 1 και 3, και του άρθρου 60, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και για την τροποποίηση της οδηγίας 82/891/ΕΟΚ του Συμβουλίου, και των οδηγιών [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου] 2001/24/ΕΚ, 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2005/56/ΕΚ, 2007/36/ΕΚ, 2011/35/ΕΕ, 2012/30/ΕΕ και 2013/36/ΕΕ, καθώς και των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ 2014, L 173, σ. 190).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Banco Santander SA, ως διαδόχου της Banco Popular Español SA (στο εξής: Banco Popular), και δύο επενδυτών, του J.A.C. και της C.P.R., σχετικά με την αστική ευθύνη της Banco Santander λόγω των πληροφοριών που παρασχέθηκαν με το ενημερωτικό δελτίο το οποίο εκδόθηκε βάσει της οδηγίας 2003/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή την εισαγωγή τους προς διαπραγμάτευση και την τροποποίηση της οδηγίας 2001/34/ΕΚ (ΕΕ 2003, L 345, σ. 64), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2008/11/ΕΚ του Ευρωπαϊκού

Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2008 (ΕΕ 2008, L 76, σ. 37) (στο εξής: οδηγία 2003/71), και βάσει του οποίου οι εν λόγω επενδυτές προέβησαν σε ανάληψη μετοχών της Banco Popular.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2003/71

- 3 Η οδηγία 2003/71 καταργήθηκε από της 21ης Ιουλίου 2019 με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1129 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2017, σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή κατά την εισαγωγή κινητών αξιών προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 2003/71/ΕΚ (ΕΕ 2017, L 168, σ. 12). Ωστόσο, κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης εξακολουθούσαν να ισχύουν οι διατάξεις της οδηγίας 2003/71.
- 4 Η αιτιολογική σκέψη 18 της ως άνω οδηγίας είχε ως εξής:

«Η παροχή πλήρους πληροφόρησης για τις κινητές αξίες και τους εκδότες τους προάγει, σε συνδυασμό με την εφαρμογή κανόνων δεοντολογίας, την προστασία των επενδυτών. Επιπλέον, οι πληροφορίες αυτές συνιστούν αποτελεσματικά μέσα για τη βελτίωση της εμπιστοσύνης στις κινητές αξίες και, επομένως, συμβάλλουν στην ομαλή λειτουργία και ανάπτυξη των αγορών κινητών αξιών. Η μορφή υπό την οποία θα πρέπει να διατίθενται οι πληροφορίες αυτές, είναι η δημοσίευση ενημερωτικού δελτίου.»
- 5 Το άρθρο 6 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ευθύνη για το ενημερωτικό δελτίο», προέβλεπε τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι την ευθύνη για τις πληροφορίες που παρέχονται σε ένα ενημερωτικό δελτίο φέρει τουλάχιστον ο εκδότης ή τα διοικητικά, διαχειριστικά ή εποπτικά όργανα του εκδότη, ο προσφέρων ή το πρόσωπο που ζητεί την εισαγωγή προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά ή ο εγγυητής, ανάλογα με την περίπτωση. Τα υπεύθυνα πρόσωπα πρέπει να προσδιορίζονται σαφώς στο ενημερωτικό δελτίο με το όνομα και την ιδιότητά τους, ή, στην περίπτωση νομικών προσώπων, με την επωνυμία και την καταστατική τους έδρα, ενώ παράλληλα πρέπει να περιλαμβάνονται δηλώσεις των εν λόγω προσώπων με τις οποίες να βεβαιώνεται ότι, καθόσον γνωρίζουν, οι πληροφορίες που περιέχονται στο ενημερωτικό δελτίο είναι σύμφωνες με την πραγματικότητα και δεν υπάρχουν παραλείψεις που να αλλοιώνουν το περιεχόμενο του δελτίου.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές τους διατάξεις περί αστικής ευθύνης εφαρμόζονται στα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για τις πληροφορίες που παρέχονται σε ένα ενημερωτικό δελτίο.

[...]»

Η οδηγία 2014/59

6 Οι αιτιολογικές σκέψεις 45, 49, 51 και 120 της οδηγίας 2014/59 έχουν ως εξής:

«(45) Προκειμένου να αποτρέπεται ο ηθικός κίνδυνος, κάθε ίδρυμα που πτωχεύει θα πρέπει να είναι σε θέση να εξέρχεται από την αγορά, ανεξάρτητα από το μέγεθος και τις διασυνδέσεις του, χωρίς να προκαλεί συστημική διαταραχή. Ένα ίδρυμα που πτωχεύει θα έπρεπε καταρχήν να εκκαθαρίζεται με κανονικές διαδικασίες αφερεγγυότητας. Ωστόσο, η εκκαθάριση με κανονικές διαδικασίες αφερεγγυότητας θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, να διακόψει την παροχή κρίσιμων λειτουργιών και να επηρεάσει την προστασία των καταθετών. Σε αυτήν την περίπτωση, ενδέχεται να είναι θέμα δημοσίου συμφέροντος να τεθεί το ίδρυμα σε εξυγίανση και να χρησιμοποιηθούν εργαλεία εξυγίανσης αντί να χρησιμοποιηθούν κανονικές διαδικασίες αφερεγγυότητας.
[...]

[...]

(49) Οι περιορισμοί στα δικαιώματα των μετόχων και των πιστωτών θα πρέπει να είναι σύμφωνοι με το άρθρο 52 του Χάρτη [των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης]. Επομένως, τα εργαλεία εξυγίανσης θα πρέπει να εφαρμόζονται μόνον στα ιδρύματα που βρίσκονται σε σημείο πτώχευσης ή κινδυνεύουν να πτωχεύσουν, και μόνον όταν αυτό είναι αναγκαίο για την επιδίωξη του στόχου της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας προς όφελος του γενικού συμφέροντος. Συγκεκριμένα, τα εργαλεία εξυγίανσης θα πρέπει να εφαρμόζονται όταν το ίδρυμα δεν δύναται να εκκαθαριστεί υπό κανονικές διαδικασίες αφερεγγυότητας, χωρίς να αποσταθεροποιηθεί το χρηματοπιστωτικό σύστημα, και τα μέτρα είναι αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ταχεία μεταβίβαση και η συνέχεια των συστημικά σημαντικών λειτουργιών, και όταν δεν υπάρχει καμία εύλογη προοπτική για εναλλακτική λύση από τον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένης της όποιας αύξησης κεφαλαίου από τους υφιστάμενους μετόχους ή τρίτο μέρος, που να επαρκεί για να αποκαταστήσει την πλήρη βιωσιμότητα του ιδρύματος.
[...]

[...]

(51) Για τον σκοπό της προστασίας του δικαιώματος των μετόχων και των πιστωτών, θα πρέπει να καθορίζονται σαφείς υποχρεώσεις όσον αφορά την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων του υπό εξυγίανση ιδρύματος και, εφόσον απαιτείται υπό την παρούσα οδηγία, να αποτιμάται η μεταχείριση της οποίας θα ετύγχαναν οι μέτοχοι και οι πιστωτές εάν το ίδρυμα είχε εκκαθαριστεί υπό κανονικές διαδικασίες αφερεγγυότητας. Θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα να αρχίσει αποτίμηση ήδη στη φάση της έγκαιρης παρέμβασης. Πριν αναληφθεί οποιαδήποτε δράση εξυγίανσης, θα πρέπει να διενεργείται αντικειμενική και ρεαλιστική αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων του ιδρύματος. Η εν λόγω αποτίμηση θα πρέπει να αποτελεί αντικείμενο δικαιώματος αμφισβήτησης μόνον μαζί με την απόφαση εξυγίανσης. Επιπλέον, όποτε απαιτείται υπό την παρούσα οδηγία, αφού έχουν εφαρμοστεί τα εργαλεία εξυγίανσης, θα πρέπει να διενεργείται σύγκριση εκ των υστέρων μεταξύ της μεταχείρισης της οποίας όντως έτυχαν οι μέτοχοι και οι πιστωτές και της μεταχείρισης της οποίας θα ετύγχαναν σε κανονικές διαδικασίες αφερεγγυότητας. Εάν κριθεί ότι οι μέτοχοι και οι πιστωτές έχουν λάβει, κατά την εξόφληση ή κατά την αποζημίωση των απαιτήσεών τους, λιγότερα από όσα θα είχαν λάβει υπό κανονικές διαδικασίες αφερεγγυότητας, θα πρέπει να δικαιούνται

καταβολή της διαφοράς όποτε απαιτείται υπό την παρούσα οδηγία. Σε αντίθεση με την αποτίμηση πριν από τη δράση εξυγίανσης, θα πρέπει να είναι δυνατόν να αμφισβητηθεί αυτή η σύγκριση χωριστά από την απόφαση εξυγίανσης. [...]

[...]

(120) Οι οδηγίες της Ένωσης σχετικά με το δίκαιο των εταιρειών περιέχουν υποχρεωτικούς κανόνες για την προστασία των μετόχων και των πιστωτών των ιδρυμάτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των εν λόγω οδηγιών. Στην περίπτωση όπου οι αρχές εξυγίανσης χρειάζεται να δράσουν άμεσα, οι εν λόγω κανόνες ενδέχεται να παρακωλύσουν την αποτελεσματική δράση τους και τη χρήση εργαλείων και εξουσιών εκ μέρους των αρχών εξυγίανσης, άρα θα πρέπει να περιληφθούν στην παρούσα οδηγία κατάλληλες παρεκκλίσεις. Προκειμένου να κατοχυρωθεί ο μέγιστος βαθμός ασφάλειας δικαίου για τους ενδιαφερομένους, οι παρεκκλίσεις θα πρέπει να ορίζονται στενά και με σαφήνεια, και να χρησιμοποιούνται μόνον προς το δημόσιο συμφέρον και όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις ενεργοποίησης της εξυγίανσης. [...]»

7 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής ορίζει τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

[...]

47. “κανονικές διαδικασίες αφερεγγυότητας”: η συλλογική πτωχευτική διαδικασία λόγω αφερεγγυότητας του οφειλέτη, η οποία συνεπάγεται τη μερική ή ολική εκποίηση περιουσιακών του στοιχείων και τον διορισμό εκκαθαριστή ή διαχειριστή, και η οποία συνήθως εφαρμόζεται σε ιδρύματα βάσει του εθνικού δικαίου και είτε είναι εξειδικευμένη για τα εν λόγω ιδρύματα είτε εφαρμόζεται γενικά σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο·

[...]

57. “εργαλείο διάσωσης με ίδια μέσα”: ο μηχανισμός για την άσκηση, από την αρχή εξυγίανσης, των εξουσιών απομείωσης και μετατροπής όσον αφορά τις υποχρεώσεις ενός ιδρύματος που τελεί υπό διαδικασία εξυγίανσης σύμφωνα με το άρθρο 43·

[...]

62. “μέτοχοι”: μέτοχοι ή κάτοχοι άλλων μέσων ιδιοκτησίας·

[...]

76. “θιγόμενος πιστωτής”: πιστωτής του οποίου η απαίτηση αφορά υποχρέωση που μειώνεται ή μετατρέπεται σε μετοχές ή άλλα μέσα ιδιοκτησίας, μέσω της άσκησης της εξουσίας απομείωσης ή μετατροπής με χρήση του εργαλείου διάσωσης με ίδια μέσα·

[...]».

- 8 Το άρθρο 34 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Γενικές αρχές που διέπουν την εξυγίανση», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, όταν πρόκειται να εφαρμόσουν τα εργαλεία εξυγίανσης και να ασκήσουν τις εξουσίες εξυγίανσης, οι αρχές εξυγίανσης να λαμβάνουν κάθε ενδεδειγμένο μέτρο προκειμένου να διασφαλίσουν ότι η δράση εξυγίανσης λαμβάνεται σύμφωνα με τις ακόλουθες αρχές:

- α) οι μέτοχοι του ιδρύματος υπό εξυγίανση αναλαμβάνουν πρώτοι τις ζημίες·
β) οι πιστωτές του ιδρύματος υπό εξυγίανση αναλαμβάνουν ζημίες μετά τους μετόχους, σύμφωνα με τη σειρά προτεραιότητας των απαιτήσεών τους στο πλαίσιο των κανονικών διαδικασιών αφερεγγυότητας, εκτός αν άλλως ρητώς ορίζει η παρούσα οδηγία·

[...]

- ζ) κανένας πιστωτής δεν υφίσταται μεγαλύτερες ζημίες από εκείνες που θα είχε υποστεί εάν το ίδρυμα ή η οντότητα που αναφέρεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο β), γ) ή δ), είχε εκκαθαριστεί υπό κανονικές διαδικασίες αφερεγγυότητας, σύμφωνα με τις διασφαλίσεις των άρθρων 73 έως 75·

[...]».

- 9 Το άρθρο 53 της ίδιας οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αποτέλεσμα της διάσωσης με ίδια μέσα», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν μια αρχή εξυγίανσης ασκεί μια εξουσία που αναφέρεται στο άρθρο 59, παράγραφος 2, και στο άρθρο 63, παράγραφος 1, στοιχεία ε) έως θ), η μείωση της αξίας ή του οφειλόμενου ανεξόφλητου υπόλοιπου, η μετατροπή ή η ακύρωση παράγουν αποτελέσματα και είναι αμέσως δεσμευτικές για το ίδρυμα υπό εξυγίανση και τους θιγόμενους πιστωτές και μετόχους.

[...]

3. Όταν μια αρχή εξυγίανσης μηδενίζει την αξία, ή το οφειλόμενο ανεξόφλητο υπόλοιπο, μιας υποχρέωσης, μέσω μιας εξουσίας που αναφέρεται στο άρθρο 63, παράγραφος 1, στοιχείο ε), η εν λόγω υποχρέωση και οι όποιες υποχρεώσεις ή απαιτήσεις προκύπτουν από αυτήν, που δεν είναι δεδουλευμένες κατά τη στιγμή που ασκείται η εξουσία, θεωρείται ότι έχουν εξοφληθεί για κάθε σκοπό, και δεν είναι αποδείξιμες σε τυχόν μεταγενέστερες διαδικασίες που αφορούν το ίδρυμα υπό εξυγίανση ή κάθε διάδοχη οντότητα σε οποιαδήποτε μεταγενέστερη εκκαθάριση.

[...]»

- 10 Το άρθρο 60 της οδηγίας 2014/59, το οποίο φέρει τον τίτλο «Διατάξεις που διέπουν την απομείωση ή μετατροπή των κεφαλαιακών μέσων», ορίζει στην παράγραφο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ', τα εξής:

«Σε περίπτωση που η αξία του σχετικού κεφαλαιακού μέσου απομειώνεται:

[...]

- β) δεν υφίσταται πλέον καμία υποχρέωση έναντι του κατόχου του σχετικού κεφαλαιακού μέσου στο πλαίσιο ή σε σχέση με την αξία του μέσου που απομειώθηκε, εκτός των ήδη δεδουλευμένων υποχρεώσεων και τυχόν υποχρέωσης αποζημίωσης που μπορεί να προκύψει κατόπιν προσφυγής κατά της νομιμότητας της άσκησης της εξουσίας απομείωσης·
- γ) καμία αποζημίωση δεν καταβάλλεται σε κανέναν κάτοχο των σχετικών κεφαλαιακών μέσων, πλην των περιπτώσεων της παραγράφου 3.»
- 11 Το άρθρο 73 της οδηγίας αυτής, το οποίο φέρει τον τίτλο «Μεταχείριση των μετόχων και των πιστωτών σε περίπτωση εν μέρει μεταβιβάσεων και εφαρμογής του εργαλείου διάσωσης με ίδια μέσα», προβλέπει, στο στοιχείο β', ότι «[τ]α κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, [...] ιδίως, για τους σκοπούς του άρθρου 75 [...], σε περίπτωση που οι αρχές εξυγίανσης εφαρμόζουν το εργαλείο διάσωσης με ίδια μέσα, οι μέτοχοι και οι πιστωτές των οποίων οι απαιτήσεις έχουν απομειωθεί ή μετατραπεί σε μετοχικό κεφάλαιο δεν υφίστανται μεγαλύτερες ζημίες από όσες θα υφίσταντο, εάν το ίδρυμα υπό εξυγίανση είχε εκκαθαριστεί υπό κανονικές διαδικασίες αφερεγγυότητας».
- 12 Το άρθρο 74 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αποτίμηση της διαφοράς ως προς τη μεταχείριση», διευκρινίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:
- «Προκειμένου να αποτιμηθεί κατά πόσον οι μέτοχοι και οι πιστωτές θα τύγχαναν καλύτερης μεταχείρισης εάν το ίδρυμα υπό εξυγίανση είχε εκκαθαριστεί υπό κανονικές διαδικασίες αφερεγγυότητας, μεταξύ άλλων, αλλά όχι αποκλειστικά, και για τους σκοπούς του άρθρου 73, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να διενεργείται αποτίμηση από ανεξάρτητο πρόσωπο, το συντομότερο δυνατόν, αφού έχει πραγματοποιηθεί η δράση ή οι δράσεις εξυγίανσης. [...]»
- 13 Κατά το άρθρο 75 της ίδιας οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Διασφάλιση για τους μετόχους και τους πιστωτές»:
- «Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, εάν με την αποτίμηση που διενεργείται βάσει του άρθρου 74 προσδιοριστεί ότι οποιοσδήποτε μέτοχος ή πιστωτής που αναφέρεται στο άρθρο 73 [...] έχει υποστεί μεγαλύτερες ζημίες από όσες θα υφίστατο κατά την εκκαθάριση υπό κανονικές διαδικασίες αφερεγγυότητας, δικαιούται την καταβολή της διαφοράς από τις χρηματοδοτικές ρυθμίσεις εξυγίανσης.»

Η απόφαση του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης

- 14 Το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης ενέκρινε, με την απόφαση SRB/EES/2017/08, της 7ης Ιουνίου 2017, το καθεστώς εξυγίανσης της Banco Popular, το οποίο εγκρίθηκε από την Επιτροπή με την απόφασή της (ΕΕ) 2017/1246 (ΕΕ 2017, L 178, σ. 15).

Το ισπανικό δίκαιο

Ο αστικός κώδικας

- 15 Το άρθρο 1307 του Código Civil (αστικού κώδικα) ορίζει τα εξής:
- «Όταν ο συμβαλλόμενος ο οποίος οφείλει να επιστρέψει το πράγμα λόγω της διαπίστωσης ακυρότητας δεν είναι σε θέση να το πράξει λόγω απώλειας του πράγματος, οφείλει να επιστρέψει

τους ληφθέντες καρπούς και την αξία του πράγματος κατά τον χρόνο απώλειάς του, καθώς και να καταβάλει τόκους από την ίδια ημερομηνία.»

Ο νόμος 11/2015

- 16 Ο Ley 11/2015 de recuperación y resolución de entidades de crédito y empresas de servicios de inversión (νόμος 11/2015, περί ανάκαμψης και εξυγίανσης των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων επενδύσεων), της 18ης Ιουνίου 2015 (BOE αριθ. 146, της 19ης Ιουνίου 2015, σ. 50797), μεταφέρει στο ισπανικό δίκαιο την οδηγία 2014/59.

Η απόφαση του Ταμείου για την Ομαλή Αναδιάρθρωση του Τραπεζικού Κλάδου

- 17 Η απόφαση SRB/EES/2017/08 του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης τέθηκε σε εφαρμογή με την απόφαση του Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria (Ταμείου για την Ομαλή Αναδιάρθρωση του Τραπεζικού Κλάδου), της 7ης Ιουνίου 2017 (BOE αριθ. 155, της 30ής Ιουνίου 2017, σ. 55470), της οποίας η τρίτη αιτιολογική σκέψη μνημονεύει τα εξής:

«Όσον αφορά το περιεχόμενο του μέτρου απομείωσης που λαμβάνεται με την παρούσα απόφαση, βάσει του άρθρου 39, παράγραφος 2, του νόμου 11/2015, πρόκειται για μόνιμη απομείωση, καθόσον ουδεμία αποζημίωση καταβάλλεται στους κατόχους [των μετοχών που απομειώθηκαν] [...]. Ουδεμία υποχρέωση υφίσταται έναντι του κατόχου των μετοχών που απομειώθηκαν, εκτός των ήδη δεδουλευμένων υποχρεώσεων ή τυχόν υποχρέωσης αποζημίωσης που μπορεί να προκύψει από ένδικο βοήθημα κατά της νομιμότητας της άσκησης της εξουσίας απομείωσης.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 18 Τον Ιούνιο του 2016, ο J.A.C. και η M.C.P.R. απέκτησαν μετοχές στο πλαίσιο δημόσιας προσφοράς εγγραφής για την αύξηση του κεφαλαίου εκ μέρους της Banco Popular.
- 19 Σύμφωνα με την απόφαση του Ταμείου για την Ομαλή Αναδιάρθρωση του Τραπεζικού Κλάδου, της 7ης Ιουνίου 2017, η ονομαστική αξία του εταιρικού κεφαλαίου της Banco Popular μηδενίσθηκε, όλες δε οι μετοχές που αποτελούσαν το εν λόγω κεφάλαιο απομειώθηκαν στο σύνολό τους χωρίς να δοθεί καμία αποζημίωση.
- 20 Η Banco Santander απέκτησε το σύνολο των νεοεκδοθεισών μετοχών της Banco Popular κατόπιν της αποφάσεως αυτής και προέβη σε συγχώνευση με απορρόφηση το 2018. Η πράξη αυτή είχε ως αποτέλεσμα την κατάργηση της νομικής προσωπικότητας της Banco Popular, διάδοχος της οποίας κατέστη η Banco Santander.
- 21 Τον Μάρτιο του 2018, ο J.A.C. και η M.C.P.R. άσκησαν αγωγή κατά της Banco Popular, ζητώντας την ακύρωση της συμβάσεως για την απόκτηση μετοχών, είτε λόγω πλάνης, στο μέτρο που η σύμβαση αυτή είχε συναφθεί βάσει λογιστικής και περιουσιακής πληροφόρησης την οποία παρείχε κατά τρόπο ελλιπή και ανακριβή το ενημερωτικό δελτίο που δημοσιεύθηκε δυνάμει της οδηγίας 2003/71, είτε λόγω απάτης, στο μέτρο που η παρασχεθείσα πληροφόρηση ως προς την περιουσιακή κατάσταση της τράπεζας ενείχε παραποίηση και απόκρυψη στοιχείων.

- 22 Το Juzgado de Primera Instancia nº 2 de A Coruña (πρωτοδικείο αριθ. 2 της A Coruña, Ισπανία), με απόφαση της 3ης Ιουνίου 2019, κήρυξε άκυρη τη σύμβαση για την απόκτηση μετοχών και διέταξε να επιστραφεί εντόκως στον J.A.C. και στην M.C.P.R. η αντίστοιχη επένδυση. Η Banco Santander άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Audiencia Provincial de A Coruña (εφετείου περιφέρειας A Coruña, Ισπανία), το οποίο είναι το αιτούν δικαστήριο στην υπό κρίση υπόθεση.
- 23 Το εν λόγω δικαστήριο κρίνει αναγκαίο να εξετασθεί αν οι κανόνες του δικαίου της Ένωσης περί αστικής ευθύνης λόγω των πληροφοριών που παρέχονται με ενημερωτικό δελτίο, όπως ερμηνεύθηκαν από το Δικαστήριο στην απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2013, Hirmann (C-174/12, EU:C:2013:856), δύνανται να κατισχύσουν των αρχών που διέπουν την εξυγίανση των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων επενδύσεων, οι οποίες τέθηκαν με την οδηγία 2014/59, ιδίως δε της αρχής κατά την οποία οι μέτοχοι υπό εξυγίανση ιδρύματος ή επιχειρήσεως πρέπει να αναλαμβάνουν πρώτοι τις ζημιές που υπέστη το ίδρυμα ή η επιχείρηση.
- 24 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, ειδικότερα, ως προς τη δυνατότητα να γίνει δεκτή αγωγή αποζημίωσης λόγω των πληροφοριών που παρέχονταν με το ενημερωτικό δελτίο, η οποία ασκήθηκε δυνάμει του άρθρου 6 της οδηγίας 2003/71, μετά την περάτωση της διαδικασίας εξυγιάσεως του πιστωτικού ιδρύματος εκδότη ή της εκδότριας επιχειρήσεως επενδύσεων, ή αγωγή με αίτημα την ακύρωση, λόγω ελαττωματικής δηλώσεως βουλήσεως, της συμβάσεως για την αγορά μετοχών οι οποίες αποκτήθηκαν βάσει εσφαλμένου ενημερωτικού δελτίου, αγωγή η οποία ασκήθηκε δυνάμει ιδίως του άρθρου 1307 του αστικού κώδικα, επίσης μετά την περάτωση της ως άνω διαδικασίας. Διευκρινίζει, συναφώς, ότι ο αναδρομικός χαρακτήρας της προβλεπόμενης από το εθνικό δίκαιο κηρύξεως ακυρότητας συνεπάγεται ότι η σύμβαση για την αγορά μετοχών που συνήψαν οι J.A.C. και M.C.P.R. ουδέποτε παρήγαγε αποτελέσματα, οπότε αυτοί πρέπει, εν τέλει, να αντιμετωπίζονται ως πιστωτές και όχι ως μέτοχοι του οικείου τραπεζικού ιδρύματος.
- 25 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Audiencia Provincial de A Coruña (εφετείο περιφέρειας A Coruña) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Πρέπει να θεωρηθεί ότι, όταν, στο πλαίσιο διαδικασίας εξυγιάσεως χρηματοοικονομικού ιδρύματος, απομειώνεται το σύνολο των μετοχών στις οποίες είχε διαιρεθεί το μετοχικό κεφάλαιο, τα άρθρα 34, παράγραφος 1, στοιχείο α', 53, παράγραφοι 1 και 3, και 60, παράγραφος 2, [πρώτο εδάφιο,] στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 2014/59 [...], έχουν την έννοια ότι αποκλείουν τη δυνατότητα όσων απέκτησαν τις μετοχές λίγους μήνες προ της έναρξεως της διαδικασίας εξυγιάσεως, επ' ευκαιρία αυξήσεως του κεφαλαίου με δημόσια προσφορά εγγραφής, να ασκήσουν αγωγή αποζημίωσης ή αγωγές ισοδυνάμου αποτελέσματος, λόγω ελαττωματικής πληροφόρησης στο ενημερωτικό δελτίο, κατά του ιδρύματος που πραγματοποίησε την έκδοση ή κατά του ιδρύματος το οποίο προέκυψε μεταγενέστερα κατόπιν συγχωνεύσεως με απορρόφηση;
- 2) Υπό τις περιστάσεις του [πρώτου] ερωτήματος, αντιτίθενται τα άρθρα 34, παράγραφος 1, στοιχείο α', 53, παράγραφος 3, και 60, παράγραφος 2, [πρώτο εδάφιο,] στοιχείο β', της οδηγίας 2014/59 στην επιβολή, από το εθνικό δικαστήριο, στο ίδρυμα που πραγματοποίησε την έκδοση, ή στο ίδρυμα που αποτελεί καθολικό διάδοχο αυτού, υποχρεώσεων επιστροφής της αξίας των μετοχών που αναλήφθηκαν, καθώς και καταβολής τόκων, συνεπεία της κηρύξεως της ακυρότητας, με αναδρομική ισχύ (ex tunc), της συμβάσεως αναλήψεως μετοχών, δυνάμει αγωγών οι οποίες ασκήθηκαν μετά από την εξυγίανση του ιδρύματος;»

Επί του αιτήματος επανάληψης της προφορικής διαδικασίας

- 26 Κατόπιν της αναπτύξεως των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα, στις 2 Δεκεμβρίου 2021, οι J.A.C. και M.C.P.R., με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 5 Απριλίου 2022, ζήτησαν την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 83 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.
- 27 Προς στήριξη του αιτήματός τους, οι J.A.C. και M.C.P.R. επισημαίνουν ότι διαφωνούν με τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα. Υποστηρίζουν, μεταξύ άλλων, ότι οι συγκεκριμένες προτάσεις περιέχουν διαπιστώσεις που αντιβαίνουν στη νομολογία του Tribunal Supremo (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Ισπανία) και επικρίνουν την προτεινόμενη ερμηνεία της οδηγίας 2014/59.
- 28 Βεβαίως, το Δικαστήριο μπορεί ανά πάσα στιγμή, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, βάσει του άρθρου 83 του Κανονισμού του Διαδικασίας, ιδίως αν κρίνει ότι δεν έχει διαφωτισθεί επαρκώς ή όταν ένας διάδικος επικαλείται νέο πραγματικό περιστατικό δυνάμενο να ασκήσει αποφασιστική επιρροή επί της αποφάσεως του Δικαστηρίου, ή ακόμη όταν η διαφορά πρέπει να επιλυθεί βάσει επιχειρήματος επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων ή των ενδιαφερομένων κατά την έννοια του άρθρου 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, σκέψη 20).
- 29 Ωστόσο, το περιεχόμενο των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα δεν μπορεί να συνιστά, αυτό καθεαυτό, νέο πραγματικό περιστατικό, του οποίου η επίκληση θα παρείχε στους διαδίκους τη δυνατότητα να απαντήσουν στις εν λόγω προτάσεις. Το Δικαστήριο είχε την ευκαιρία να επισημάνει συναφώς ότι, σύμφωνα με το άρθρο 252 ΣΛΕΕ, αποστολή του γενικού εισαγγελέα είναι να διατυπώνει δημόσια, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων οι οποίες, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαιτούν την παρέμβασή του, προκειμένου να συνδράμει το Δικαστήριο στην εκπλήρωση του έργου του, το οποίο συνίσταται στη διασφάλιση της τηρήσεως του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών. Με τις προτάσεις, επί των οποίων δεν διεξάγεται συζήτηση μεταξύ των διαδίκων, αρχίζει το στάδιο της διασκέψεως του Δικαστηρίου. Επομένως, δεν πρόκειται για διατύπωση γνώμης απευθυνόμενης προς τους δικαστές ή τους διαδίκους η οποία να προέρχεται από αρχή εκτός του Δικαστηρίου, αλλά για ατομική και αιτιολογημένη γνώμη, την οποία διατυπώνει δημόσια ένα μέλος του ίδιου του οργάνου. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο κατ' αντιμωλίαν συζητήσεως μεταξύ των διαδίκων (πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, σκέψη 21).
- 30 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο διαπιστώνει, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, ότι από τα στοιχεία που προέβησαν οι J.A.C. και M.C.P.R. δεν προκύπτει κανένα νέο πραγματικό περιστατικό δυνάμενο να ασκήσει καθοριστικής σημασίας επιρροή επί της αποφάσεως την οποία καλείται να εκδώσει στην υπό κρίση υπόθεση και ότι η τελευταία δεν πρέπει να επιλυθεί βάσει επιχειρήματος επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων ή των ενδιαφερομένων. Το Δικαστήριο έχει στη διάθεσή του όλα τα αναγκαία στοιχεία και έχει διαφωτισθεί επαρκώς ώστε να αποφανθεί επί της υποθέσεως. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν απαιτείται να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 31 Με τα δύο ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν οι διατάξεις του άρθρου 34, παράγραφος 1, στοιχείο α', του άρθρου 53, παράγραφοι 1 και 3, και του άρθρου 60, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 2014/59 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται στη δυνατότητα, κατόπιν της απομειώσεως του συνόλου των μετοχών του εταιρικού κεφαλαίου υπό εξυγίανση πιστωτικού ιδρύματος ή επιχειρήσεως επενδύσεων, των προσώπων τα οποία απέκτησαν μετοχές, στο πλαίσιο δημόσιας προσφοράς εγγραφής στην οποία προέβη το συγκεκριμένο ίδρυμα ή επιχείρηση, πριν κινηθεί η ως άνω διαδικασία εξυγιάσεως, να ασκήσουν, κατά του συγκεκριμένου ιδρύματος ή επιχειρήσεως ή της διάδοχης οντότητας, αγωγή αποζημιώσεως λόγω των πληροφοριών που παρασχέθηκαν με το ενημερωτικό δελτίο, όπως προβλέπει το άρθρο 6 της οδηγίας 2003/71, ή αγωγή για την ακύρωση της συμβάσεως αγοράς των μετοχών, βάσει του εθνικού δικαίου, η οποία, λαμβανομένου υπόψη του αναδρομικού αποτελέσματός της, συνεπάγεται την επιστροφή του αντιτίμου που καταβλήθηκε για τις εν λόγω μετοχές, πλέον τόκων υπολογιζομένων από της ημερομηνίας συνάψεως της συμβάσεως αυτής.
- 32 Πρέπει να υπομνησθεί ευθύς εξ αρχής ότι το άρθρο 34, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2014/59 καθιερώνει την αρχή ότι οι μέτοχοι, εν συνεχεία δε οι πιστωτές, πιστωτικού ιδρύματος ή επιχειρήσεως που τελεί υπό διαδικασία εξυγιάσεως αναλαμβάνουν κατά προτεραιότητα τις ζημιές που οφείλονται στην εφαρμογή της συγκεκριμένης διαδικασίας.
- 33 Σε περίπτωση κατά την οποία η διαδικασία εξυγιάσεως προϋποθέτει διάσωση με ίδια μέσα, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, σημείο 57, της οδηγίας 2014/59, το άρθρο 53, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει ότι τα μέτρα περί μειώσεως της αξίας του κεφαλαίου ή μετατροπής ή ακυρώσεως τα οποία επιτρέπονται από την εν λόγω διάσωση είναι αμέσως δεσμευτικά για τους θιγόμενους μετόχους και πιστωτές. Όπως ορίζεται στο άρθρο 53, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής, όταν μια αρχή εξυγίανσης μηδενίζει την αξία ή το οφειλόμενο ανεξόφλητο υπόλοιπο υποχρέωσης, αυτά έχουν εξοφληθεί για κάθε σκοπό και δεν μπορούν να αντιταχθούν στο υπό εξυγίανση πιστωτικό ίδρυμα ή στην υπό εξυγίανση επιχείρηση επενδύσεων ή, τέλος, σε οποιανδήποτε διάδοχη οντότητα, στο πλαίσιο μεταγενέστερης εκκαθαρίσεως.
- 34 Με το άρθρο 60 της οδηγίας 2014/59, το οποίο αφορά την απομείωση ή τη μετατροπή των ιδίων κεφαλαιακών μέσων, διευκρινίζεται, στην παράγραφο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', ότι ουδεμία υποχρέωση υφίσταται έναντι του κατόχου του απομειωθέντος, βάσει της αποφάσεως περί εξυγιάσεως, κεφαλαιακού μέσου, εκτός των ήδη δεδουλευμένων υποχρεώσεων και τυχόν υποχρεώσεως αποζημιώσεως κατόπιν της ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος κατά της νομιμότητας της ασκήσεως της εξουσίας απομειώσεως. Ομοίως, κατά το άρθρο 60, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', της οδηγίας αυτής, ουδεμία αποζημίωση καταβάλλεται, καταρχήν, στους κατόχους των σχετικών κεφαλαιακών μέσων.
- 35 Οι διατάξεις αυτές πρέπει να ερμηνευθούν, μεταξύ άλλων, υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψεως 49 της οδηγίας 2014/59, κατά την οποία τα εργαλεία εξυγίανσης θα πρέπει να εφαρμόζονται, για την αντιμετώπιση καταστάσεων εντελώς έκτακτης ανάγκης, μόνο στα πιστωτικά ιδρύματα και στις επιχειρήσεις επενδύσεων που βρίσκονται σε σημείο πτώχευσης ή κινδυνεύουν να πτωχεύσουν και μόνον εφόσον τούτο είναι αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας προς όφελος του γενικού συμφέροντος. Επομένως, η διαδικασία αυτή πρέπει να εφαρμόζεται οσάκις το οικείο πιστωτικό ίδρυμα ή η οικεία επιχείρηση επενδύσεων δεν μπορεί να εκκαθαρισθεί με συνήθη διαδικασία αφερεγγυότητας χωρίς να αποσταθεροποιηθεί το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η διαδικασία

εξυγιάνσεως, όπως μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 45 της εν λόγω οδηγίας, αποσκοπεί στην ελάττωση του ηθικού κινδύνου στον χρηματοπιστωτικό τομέα, επιβάλλοντας στους μετόχους την υποχρέωση να αναλαμβάνουν κατά προτεραιότητα τις οφειλόμενες στην εκκαθάριση ζημίες ενός πιστωτικού ιδρύματος ή μιας επιχειρήσεως επενδύσεων, έτσι ώστε να αποτρέπεται το ενδεχόμενο η εκκαθάριση αυτή να θίγει τους κρατικούς πόρους και να πλήττει την προστασία των καταθετών.

- 36 Το Δικαστήριο έχει, εξάλλου, υπογραμμίσει ότι οι σκοποί της διασφάλισης της σταθερότητας του τραπεζικού και χρηματοπιστωτικού συστήματος, καθώς και της αποτροπής συστημικού κινδύνου, συνιστούν σκοπούς γενικού συμφέροντος τους οποίους επιδιώκει η Ένωση (απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, *Adusbef* κ.λπ., C-686/18, EU:C:2020:567, σκέψη 92 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Επομένως, μολονότι υφίσταται σαφές δημόσιο συμφέρον για τη διασφάλιση, σε ολόκληρη την Ένωση, ισχυρής και συνεπούς προστασίας των επενδυτών, εντούτοις, το συμφέρον αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υπερέχει σε κάθε περίπτωση του δημοσίου συμφέροντος που συνίσταται στη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος (αποφάσεις της 19ης Ιουλίου 2016, *Kotnik* κ.λπ., C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψη 91, και της 8ης Νοεμβρίου 2016, *Dowling* κ.λπ., C-41/15, EU:C:2016:836, σκέψη 54).
- 37 Επομένως, η οδηγία 2014/59 προβλέπει την προσφυγή, εντός ενός κατ' εξαίρεση οικονομικού πλαισίου, σε διαδικασία δυνάμενη να θίξει, μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα των μετόχων και των πιστωτών πιστωτικού ιδρύματος ή επιχειρήσεως επενδύσεων, προκειμένου να διαφυλαχθεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα των κρατών μελών, θεσπίζοντας καθεστώς αφερεγγυότητας το οποίο παρεκκλίνει από το κοινό δίκαιο περί διαδικασιών αφερεγγυότητας και του οποίου η εφαρμογή επιτρέπεται μόνον υπό εξαιρετικές περιστάσεις, πρέπει δε να δικαιολογείται από υπέρτερο γενικό συμφέρον. Ο χαρακτήρας παρεκκλίσεως που έχει το καθεστώς αυτό συνεπάγεται ότι είναι δυνατή η μη εφαρμογή άλλων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης σε περίπτωση κατά την οποία οι διατάξεις αυτές δύνανται να καταστήσουν άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας ή να παρακωλύσουν την εφαρμογή της διαδικασίας εξυγιάνσεως.
- 38 Συναφώς, στην αιτιολογική σκέψη 120 της οδηγίας 2014/59 διευκρινίζεται ότι οι παρεκκλίσεις που προβλέπει η οδηγία αυτή από τους υποχρεωτικούς κανόνες για την προστασία των μετόχων και των πιστωτών των ιδρυμάτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών της Ένωσης στον τομέα του δικαίου των εταιριών, κανόνες οι οποίοι ενδέχεται να παρακωλύσουν την αποτελεσματική δράση και τη χρήση μέσων και εξουσιών εξυγιάνσεως εκ μέρους των αρμοδίων αρχών από τις αρμόδιες αρχές, πρέπει όχι μόνον να είναι κατάλληλες, αλλά και να ορίζονται στενά και με σαφήνεια, ώστε να εγγυώνται τη μέγιστη δυνατή ασφάλεια δικαίου για τους ενδιαφερομένους.
- 39 Η οδηγία 2003/71, όπως προκύπτει ιδίως από την αιτιολογική σκέψη της 18, είχε ως σκοπό την προστασία των επενδυτών κατά τον χρόνο που αποφασίζουν να εκδηλώσουν ενδιαφέρον για την απόκτηση κινητών αξιών πιστωτικού ιδρύματος ή επιχειρήσεως επενδύσεων. Η δημοσίευση ενημερωτικού δελτίου για τη διάθεση κινητών αξιών προς πώληση, κατά το μέτρο που πρέπει να παρέχει πλήρη, αξιόπιστη και ευχερώς προσβάσιμη πληροφόρηση για τις εν λόγω αξίες, καθιστά δυνατή την ενίσχυση της εμπιστοσύνης του κοινού στις αξίες αυτές και συμβάλλει στην ομαλή λειτουργία και ανάπτυξη των οικείων αγορών, αποτρέποντας τον κίνδυνο να διασαλευθεί η λειτουργία και η ανάπτυξη αυτή από παρατυπίες (πρβλ. απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2014, *Almer Beheer* και *Daedalus Holding*, C-441/12, EU:C:2014:2226, σκέψη 33).

- 40 Η εν λόγω οδηγία εμπίπτει, επομένως, στις «οδηγίες της Ένωσης σχετικά με το δίκαιο των εταιριών», κατά την έννοια της αιτιολογικής σκέψης 120 της οδηγίας 2014/59. Το τελευταίο, όμως, νομοθέτημα επιτρέπει την παρέκκλιση από τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, όπως είναι εκείνες της οδηγίας 2003/71, εφόσον η εφαρμογή τους δύναται να καταστήσει άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας ή να παρακωλύσει την εφαρμογή διαδικασίας εξυγίανσεως, μολονότι στην οδηγία 2014/59 δεν μνημονεύεται ρητώς ότι οι διατάξεις αυτές δύνανται να αποτελέσουν αντικείμενο των παρεκκλίσεων που αυτή προβλέπει.
- 41 Όσον αφορά, ειδικότερα, την αγωγή αποζημιώσεως λόγω των πληροφοριών που παρασχέθηκαν με το ενημερωτικό δελτίο πώλησεως κινητών αξιών το οποίο προβλέπει το άρθρο 6 της οδηγίας 2003/71, όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 53 των προτάσεων του, η αγωγή αυτή εμπίπτει στην κατηγορία των υποχρεώσεων ή των απαιτήσεων που θεωρείται ότι έχουν εξοφληθεί για κάθε σκοπό, εάν δεν είναι δεδουλευμένες κατά τον χρόνο της εξυγίανσεως, και, επομένως, δεν μπορούν να αντισταχθούν στο υπό εξυγίανση πιστωτικό ίδρυμα ή επιχείρηση επενδύσεων ή στη διάδοχη οντότητα, όπως προκύπτει από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 53, παράγραφος 3, της οδηγίας 2014/59 και, εμμέσως, από το άρθρο 60, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας αυτής.
- 42 Το αυτό ισχύει και όσον αφορά αγωγή με αίτημα την ακύρωση συμβάσεως αγοράς μετοχών, η οποία ασκείται κατά του πιστωτικού ιδρύματος ή της επιχειρήσεως επενδύσεων που εξέδωσε το ενημερωτικό δελτίο ή κατά της διάδοχης οντότητας, μετά την κίνηση της διαδικασίας εξυγίανσεως.
- 43 Πράγματι, τόσο η αγωγή αποζημιώσεως όσο και η αγωγή ακυρώσεως έχουν ως αποτέλεσμα να απαιτείται από το υπό εξυγίανση πιστωτικό ίδρυμα ή επιχείρηση επενδύσεων, ή από τον διάδοχο των οντοτήτων αυτών, να αποζημιώσει τους μετόχους για τις ζημίες που υπέστησαν λόγω της ασκήσεως, εκ μέρους της αρχής εξυγίανσεως, της εξουσίας απομειώσεως και μετατροπής όσον αφορά στοιχεία του παθητικού του εν λόγω ιδρύματος ή επιχειρήσεως ή να απαιτείται να προβεί σε πλήρη επιστροφή των ποσών που επενδύθηκαν κατά την ανάληψη μετοχών των οποίων απομειώθηκε η αξία λόγω της συγκεκριμένης διαδικασίας εξυγίανσεως. Τέτοιες ενέργειες θα έθεταν συνολικά υπό αμφισβήτηση την αποτίμηση στην οποία στηρίζεται η απόφαση περί εξυγίανσεως, δεδομένου ότι η σύνθεση του κεφαλαίου αποτελεί μέρος των αντικειμενικών στοιχείων της εν λόγω αποτίμησης. Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 82 και 95 των προτάσεων του, θα αναιρούνταν η ίδια η διαδικασία εξυγίανσεως καθώς και οι σκοποί που επιδιώκονται με την οδηγία 2014/59.
- 44 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, η εφαρμογή του άρθρου 34, παράγραφος 1, στοιχείο α', του άρθρου 53, παράγραφοι 1 και 3, και του άρθρου 60, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 2014/59 αποκλείει τη δυνατότητα ασκήσεως αγωγής αποζημιώσεως, κατά το άρθρο 6 της οδηγίας 2003/71, ή αγωγής ακυρώσεως της συμβάσεως αγοράς μετοχών, προβλεπομένης από το εθνικό δίκαιο, κατά του πιστωτικού ιδρύματος ή της επιχειρήσεως επενδύσεων που εξέδωσε το ενημερωτικό δελτίο ή της οντότητας η οποία διαδέχθηκε το εν λόγω ίδρυμα ή επιχείρηση, κατόπιν της εκδόσεως της αποφάσεως περί εξυγίανσεως βάσει των διατάξεων αυτών.
- 45 Η διαπίστωση αυτή δεν τίθεται εν αμφιβόλω από την απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2013, Hirmann (C-174/12, EU:C:2013:856, σκέψεις 23 και 28), με την οποία το Δικαστήριο έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι οι διατάξεις της δεύτερης οδηγίας 77/91/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1976, περί συντονισμού των εγγυήσεων που απαιτούνται στα κράτη μέλη εκ μέρους των εταιριών κατά την έννοια του άρθρου [54, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ], για την

προστασία των συμφερόντων των εταίρων και των τρίτων, με σκοπό να καταστούν οι εγγυήσεις αυτές ισοδύναμες όσον αφορά τη σύσταση της ανωνύμου εταιρίας και τη διατήρηση και τις μεταβολές του κεφαλαίου της (ΕΕ ειδ. έκδ. 06/001, σ. 230), διατάξεις οι οποίες έχουν ως σκοπό τη διασφάλιση της διατηρήσεως του κεφαλαίου των ανωνύμων εταιριών και της ισότητας της μεταχειρίσεως των μετόχων, δεν αντιτίθενται σε εθνικό μέτρο μεταφοράς της οδηγίας 2003/71 στην εσωτερική έννομη τάξη το οποίο, αφενός, θεσπίζει την ευθύνη εταιρίας ως εκδότριας λόγω δημοσιοποιήσεως ανακριβών πληροφοριών και, αφετέρου, προβλέπει ότι, στο πλαίσιο αυτής της ευθύνης, η εν λόγω εταιρία υποχρεούται να επιστρέψει στον αγοραστή ποσό ίσο με το τίμημα της αποκτήσεως των μετοχών και να αναλάβει τις μετοχές της.

- 46 Πράγματι, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση εκείνη, επίμαχες ήταν οδηγίες της Ένωσης στον τομέα του δικαίου των εταιριών των οποίων η εφαρμογή έπρεπε να συμβιβασθεί, στο μέτρο του δυνατού, ενώ η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά την εφαρμογή της οδηγίας 2014/59, η οποία, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 36 και 37 της παρούσας αποφάσεως, θεσπίζει καθεστώς που παρεκκλίνει από το κοινό δίκαιο περί διαδικασιών αφερεγγυότητας, το οποίο αποτελεί μέρος του κοινού δικαίου των εταιριών, προκειμένου να διαφυλαχθεί το γενικό συμφέρον που συνίσταται στη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- 47 Υπενθυμίζεται, επιπλέον, ότι ούτε το δικαίωμα ιδιοκτησίας που κατοχυρώνεται με το άρθρο 17 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων ούτε το δικαίωμα δικαστικής προστασίας που κατοχυρώνεται με το άρθρο 47 του εν λόγω Χάρτη αποτελούν απόλυτα δικαιώματα (πρβλ., όσον αφορά το δικαίωμα ιδιοκτησίας, απόφαση της 13ης Ιουνίου 2017, Florescu κ.λπ., C-258/14, EU:C:2017:448, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και, όσον αφορά το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, Deutsche Umwelthilfe, C-752/18, EU:C:2019:1114, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 48 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι η οδηγία 2014/59 προβλέπει επίσης μηχανισμό διασφάλισης για τους μετόχους και τους πιστωτές υπό εξυγίανση πιστωτικού ιδρύματος ή επιχειρήσεως επενδύσεων. Κατά το άρθρο 73, στοιχείο β', της εν λόγω οδηγίας, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο της 34, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', κατά τη διαδικασία αυτή αναγνωρίζεται στους μετόχους και στους πιστωτές το δικαίωμα επιστροφής ή αποζημιώσεως των απαιτήσεών τους η οποία δεν πρέπει να υπολείπεται της εκτιμήσεως αυτού που θα ανακτούσαν εάν στο σύνολό του το οικείο ίδρυμα ή επιχείρηση είχε εκκαθαρισθεί στο πλαίσιο κανονικής διαδικασίας αφερεγγυότητας.
- 49 Επομένως, το άρθρο 74 της εν λόγω οδηγίας, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της αιτιολογικής της σκέψεως 51, ορίζει ότι, προκειμένου να κριθεί αν οι μέτοχοι και οι πιστωτές θα είχαν τύχει καλύτερης μεταχειρίσεως σε περίπτωση κατά την οποία το οικείο πιστωτικό ίδρυμα ή επιχείρηση επενδύσεων είχε υπαχθεί σε κανονική διαδικασία αφερεγγυότητας, συγκρίνεται εκ των υστέρων η μεταχείριση της οποίας έτυχαν πράγματι οι μέτοχοι και οι πιστωτές και η μεταχείριση της οποίας θα είχαν τύχει στο πλαίσιο κανονικής διαδικασίας αφερεγγυότητας. Προς τούτο, τα κράτη μέλη οφείλουν να μεριμνούν ώστε να διενεργείται αποτίμηση από ανεξάρτητο πρόσωπο, το συντομότερο δυνατόν, κατόπιν της εκτελέσεως του μέτρου εξυγιάνσεως. Η σύγκριση αυτή μπορεί να αμφισβητηθεί ανεξαρτήτως της αποφάσεως περί εξυγιάνσεως.
- 50 Με το άρθρο 75 της οδηγίας 2014/59 διευκρινίζεται ότι, εάν διαπιστωθεί ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας εξυγιάνσεως, οι μέτοχοι και οι πιστωτές έλαβαν, προς εξόφληση ή αποζημίωση των απαιτήσεών τους, ποσό μικρότερο από αυτό που θα ελάμβαναν στο πλαίσιο κανονικής διαδικασίας αφερεγγυότητας, δικαιούνται την καταβολή της διαφοράς. Όπως επισήμανε ο

γενικός εισαγγελέας στο σημείο 105 των προτάσεών του, κατ' αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται μόνον η καταβολή της διαφοράς μεταξύ των ζημιών που υφίσταται ο ενδιαφερόμενος στο πλαίσιο της εξυγίανσεως και εκείνων που θα είχε υποστεί στο πλαίσιο κανονικής εκκαθαρίσεως.

- 51 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 34, παράγραφος 1, στοιχείο α', του άρθρου 53, παράγραφοι 1 και 3, και του άρθρου 60, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 2014/59 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται στη δυνατότητα, κατόπιν της απομειώσεως του συνόλου των μετοχών του εταιρικού κεφαλαίου υπό εξυγίανση πιστωτικού ιδρύματος ή επιχειρήσεως επενδύσεων, των προσώπων τα οποία απέκτησαν μετοχές, στο πλαίσιο δημόσιας προσφοράς εγγραφής στην οποία προέβη το συγκεκριμένο ίδρυμα ή επιχείρηση, πριν κινηθεί η ως άνω διαδικασία εξυγίανσεως, να ασκήσουν, κατά του συγκεκριμένου ιδρύματος ή επιχειρήσεως ή της διάδοχης οντότητας, αγωγή αποζημιώσεως λόγω των πληροφοριών που παρασχέθηκαν με το ενημερωτικό δελτίο, όπως προβλέπει το άρθρο 6 της οδηγίας 2003/71, ή αγωγή για την ακύρωση της συμβάσεως αγοράς των μετοχών, η οποία, λαμβανομένου υπόψη του αναδρομικού αποτελέσματός της, συνεπάγεται την επιστροφή του αντιτίμου που καταβλήθηκε για τις εν λόγω μετοχές, πλέον τόκων υπολογιζομένων από της ημερομηνίας συνάψεως της συμβάσεως αυτής.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 52 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

Οι συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 34, παράγραφος 1, στοιχείο α', του άρθρου 53, παράγραφοι 1 και 3, και του άρθρου 60, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και για την τροποποίηση της οδηγίας 82/891/ΕΟΚ του Συμβουλίου, καθώς και των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2001/24/ΕΚ, 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2005/56/ΕΚ, 2007/36/ΕΚ, 2011/35/ΕΕ, 2012/30/ΕΕ και 2013/36/ΕΕ, καθώς και των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και (ΕΕ) αριθ. 648/2012, έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται στη δυνατότητα, κατόπιν της απομειώσεως του συνόλου των μετοχών του εταιρικού κεφαλαίου υπό εξυγίανση πιστωτικού ιδρύματος ή επιχειρήσεως επενδύσεων, των προσώπων τα οποία απέκτησαν μετοχές, στο πλαίσιο δημόσιας προσφοράς εγγραφής στην οποία προέβη το συγκεκριμένο ίδρυμα ή επιχείρηση, πριν κινηθεί η ως άνω διαδικασία εξυγίανσεως, να ασκήσουν, κατά του συγκεκριμένου ιδρύματος ή επιχειρήσεως ή της διάδοχης οντότητας, αγωγή αποζημιώσεως λόγω των πληροφοριών που παρασχέθηκαν με το ενημερωτικό δελτίο, όπως προβλέπει το άρθρο 6 της οδηγίας 2003/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή την εισαγωγή τους προς διαπραγμάτευση και την τροποποίηση της οδηγίας 2001/34/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2008/11/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2008, ή αγωγή για

την ακύρωση της συμβάσεως αγοράς των μετοχών, η οποία, λαμβανομένου υπόψη του αναδρομικού αποτελέσματός της, συνεπάγεται την επιστροφή του αντιτίμου που καταβλήθηκε για τις εν λόγω μετοχές, πλέον τόκων υπολογιζομένων από της ημερομηνίας συνάψεως της συμβάσεως αυτής.

(υπογραφές)